

2010 ANY EUROPEU DE LLUITA CONTRA LA POBRESA I L'EXCLUSIÓ SOCIAL

L'AJUNTAMENT I LES ORGANITZACIONS DE LA CIUTAT FEM XARXA: ACCIONS CONJUNTES CONTRA LA POBRESA I L'EXCLUSIÓ A BARCELONA. UNA ESFERA PÚBLICA COMPARTIDA

La lluita contra la pobresa i l'exclusió social se situa entre els principals objectius de la Unió Europea (UE) i els seus Estats membres. El març de 2000, a l'inici de l'estratègia de Lisboa, es va establir el compromís de "treballar per assolir un impacte decisiu en l'eradicació de pobresa" fixant com a horitzó l'any 2010. Malgrat els esforços, un gran nombre de persones a la UE viuen encara avui per sota del llindar de la pobresa (17% de la població¹).

L'Any Europeu de lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social és una iniciativa política impulsada per la Comissió Europea que vol reafirmar la importància de la responsabilitat col·lectiva per combatre la pobresa, implicant els responsables polítics i el conjunt d'actors socials. Així, els principis rectoris i objectius de l'Any Europeu són:

- **Reconeixement:** reconèixer el dret fonamental de les persones en situació de pobresa i exclusió social a viure amb dignitat i prendre part activa a la societat.
- **Cohesió i inclusió:** promoure una societat inclusiva i cohesionada, que assumeix l'eradicació de la pobresa com a objectiu global, en benefici del conjunt.
- **Responsabilitat compartida i participació:** enfortir el suport a les polítiques socials d'inclusió, posant èmfasi en la responsabilitat col·lectiva i l'empoderament personal per lluitar contra la pobresa i l'exclusió, i promovent el compromís per part de tots els agents socials.
- **Compromís i acció:** renovar i donar un nou impuls al compromís de la UE i els seus Estats membres per combatre la pobresa i l'exclusió, tot i implicant en aquest compromís a tots els nivells d'autoritat, atorgant un paper actiu a les ciutats i els governs locals.

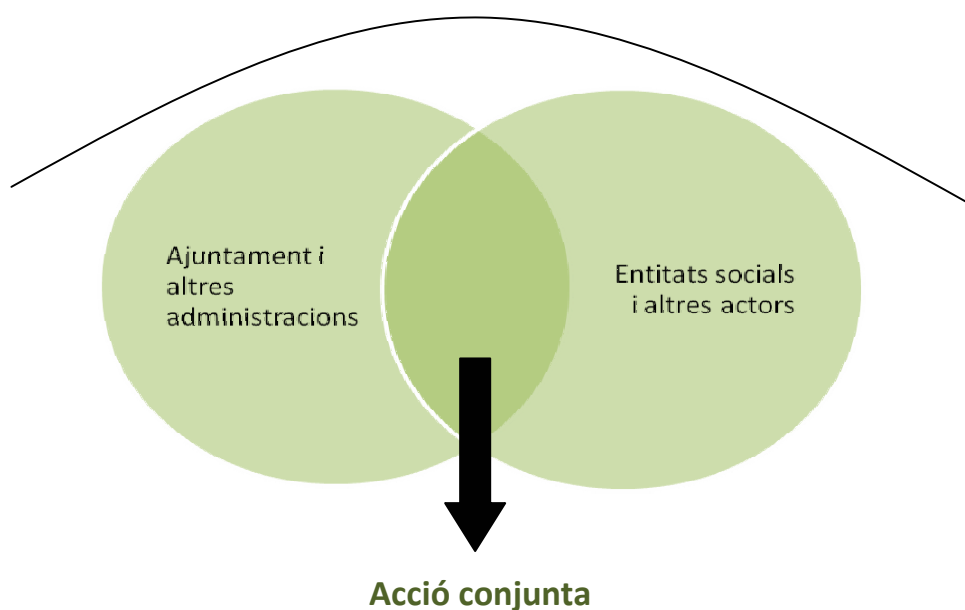
¹ www.2010againstpoverity.eu (dada 2007).

En aquest context, l'orientació europea de la política social es fonamenta en un sistema de governança participativa, en el que la gestió relacional és la base per als processos de construcció col·lectiva del desenvolupament humà sostenible. Així, la segmentació tradicional entre societat civil i política es desdibuixa per donar pas a una resposta més innovadora i eficaç a la complexitat de les necessitats socials, impossibles d'abordar sense mecanismes de cooperació entre les institucions i les organitzacions amb vocació social, en el marc d'una nova esfera pública compartida.

Les ciutats són el terreny on s'expressen les desigualtats, la pobresa i les exclusions. Són també l'espai on es manifesten les potencialitats d'acció transformadora des de la proximitat i la vida quotidiana. Aquest fet comporta que, en l'àmbit de la inclusió social a escala local, els mecanismes de concertació i treball en xarxa siguin cada vegada més una necessitat i una aposta, esdevenint, en conseqüència, una realitat en procés d'expansió i millora.

A Barcelona totes aquestes dinàmiques es despleguen amb força. A la nostra ciutat, parlar de polítiques locals contra la pobresa i l'exclusió implica, òbviament, dues esferes d'intervenció, la suma de les quals constitueix l'esfera pública compartida. D'una banda, es contempla el conjunt de programes i serveis municipals d'inclusió, així com els de la resta d'administracions que incideixen a la ciutat; i d'altra banda, engloba el ventall d'iniciatives que, amb vocació de servei públic, desenvolupen les entitats socials i la resta d'actors de la ciutat (organitzacions ciutadanes, econòmiques, professionals, docents, de recerca...). **L'espai d'intersecció entre ambdues esferes, cada cop més fort i ampli, és l'àmbit de l'acció conjunta, de la coresponsabilitat i el treball en xarxa.**

Polítiques locals d'inclusió Una esfera pública compartida

En relació a l'Ajuntament, l'any 2005, Barcelona es dota d'un Pla Municipal per a la Inclusió Social, fruit d'una proposta del Consell Municipal de Benestar i d'un ampli procés de participació. El Pla explicita el compromís de l'Ajuntament amb un conjunt de polítiques socials vinculades a la lluita contra la pobresa i l'exclusió. La Direcció d'Acció Social, impulsora i garant del Pla, l'ha desenvolupat per mitjà d'un conjunt de programes: serveis socials bàsics, acció comunitària, acollida i interculturalitat, infància i adolescència, famílies, gent gran, suport a la dependència, persones sense sostre, i acció contra la pobresa. El Pla aposta també per l'acció transversal al sí de l'Ajuntament i pel treball interinstitucional: per la vinculació de l'acció social amb l'urbanisme, i amb els sistemes de salut, educació, ocupació i habitatge.

Pel que fa als actors socials i econòmics, les organitzacions actuen també a Barcelona com a motors d'inclusió: d'acció contra la pobresa, suport als col·lectius vulnerables i agents de transformació. L'activitat es desenvolupa tant per part de cada entitat, com a través de federacions de segon i tercer nivell, que vertebraren el sector i incrementen les seves capacitats d'interlocució. El grau d'intervenció de les entitats en l'esfera pública, i la capacitat d'acció i incidència d'aquestes s'ha incrementat de forma notable a Barcelona al llarg dels darrers anys, de la mà de la creixent estructuració del sector i d'un també creixent nivell de reconeixement ciutadà.

Així, al costat de les estratègies estrictament municipals o associatives contra la pobresa i l'exclusió, ha anat creixent a Barcelona una esfera d'intersecció. Un espai de confluència, de generació de processos de confiança i complicitats creuades, que es van traduint en interaccions, pràctiques de codecisió i accions concertades. Un espai públic, però divers i pluralista quant al nombre i el tipus dels agents que hi concorren. Un espai on es despleguen xarxes contra la pobresa i per la inclusió, tot construint un capital social sòlid orientat a l'acció cooperativa. Una esfera que fa possible, en definitiva, codefinir objectius i projectes de ciutat entre l'Ajuntament i les entitats; així com compartir eines per lluitar contra els factors de l'exclusió, atendre els col·lectius més vulnerables, i traçar itineraris per l'autonomia personal i la reconstrucció de vincles comunitaris.

Aquesta esfera d'acció conjunta ha anat cristal·litzant, a la nostra ciutat, en el marc de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva². L'Acord Ciutadà és el terreny comú, l'espai públic local construït per múltiples agents com a terreny d'acció compartida contra la pobresa i per la inclusió social, una acció definida en base a la reflexió i a la concertació sobre els objectius de ciutat i les estratègies d'actuació.

A Barcelona se **segueixen desplegant avui dinàmiques i situacions de vulnerabilitat i exclusió**. D'una banda, aquelles més clarament vinculades als impactes socials de la crisi: atur, treball submergit, dificultats de cobertura de necessitats bàsiques, noves situacions de pobresa relativa... D'altra banda, aquelles connectades a necessitats tradicionals no resoltes: desigualtats educatives i de salut, dependències, inequitats de gènere... Finalment, les que deriven de les noves pautes de complexitat social: processos d'acollida fràgils, monomarentalitat, solitud, precarietat relacional...

² Compromís de les organitzacions de la ciutat amb els principis que es recullen al Pla Municipal per a la Inclusió Social i envers la voluntat d'acció conjunta. Signat l'abril del 2006, inicialment per de 235 entitats i institucions, i actualment amb més de 420 signants.

Al llarg dels últims anys, però, el compromís municipal per la inclusió, l'enfortiment de les entitats, i el treball en xarxa entre l'Ajuntament i les organitzacions socials han generat **processos rellevants de millora en termes d'inclusió i benestar**: s'ha avançat en cohesió interterritorial, s'han ampliat l'esperança de vida al néixer i els nivells formatius de la població, s'han reduït les desigualtats de renda, s'estan universalitzant els serveis socials bàsics i d'atenció domiciliària, i més de 150.000 persones s'han incorporat a itineraris d'inclusió, gràcies a un increment substancial de la despesa i la inversió social.

S'ha cobert un trajecte, s'ha fet molta feina a Barcelona. Però els riscos de pobresa i exclusió persistents, units ara als efectes socials de la crisi ens obliguen a multiplicar esforços. L'Ajuntament seguirà prioritant les polítiques actives d'inclusió; les entitats seguiran treballant a fons. Però el que realment volem que defineixi Barcelona és la capacitat de construir **un determinat model de resposta**. Un model de resposta a la crisi i a totes les dinàmiques de pobresa i exclusió, caracteritzat per l'enfortiment sostingut de:

- l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.
- els processos i pràctiques de creativitat i innovació social.

Així doncs, **estratègies d'acció compartida** i **creativitat social** com a criteris-referents que defineixen el model Barcelona de lluita contra la pobresa i l'exclusió; el model d'articulació d'una ciutat més inclusiva i solidària. L'aportació qualitativa de Barcelona a l'Any Europeu.

L'aposta sostinguda per aquestes dues idees-força, per una Barcelona que treballa per la inclusió des de la vertebració quotidiana d'un capital social creatiu, s'ha de traslladar al terreny dels fets al llarg de l'any 2010. En aquest sentit, l'Ajuntament i les entitats socials es comprometen, el 2010, a fer un pas endavant qualitatiu en l'enfortiment de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, tot i confluint en una sèrie de pràctiques conjuntes orientades per uns mateixos criteris rectors.

Criteris rectors:

- La redistribució social d'oportunitats vitals, com a aposta de superació de totes les dimensions de desigualtat -materials i relacionals- i de la reproducció intergeneracional d'aquestes.
- L'empoderament i l'activació de capacitats, per tal que les persones i els col·lectius se sentin subjectes i protagonistes de les seves pròpies trajectòries d'inclusió i projectes de vida.
- El reconeixement i posada en valor de les diferències, i l'articulació de marcs convivencials on cristal·litzi una cultura cívica compartida del respecte, amb igualtat de drets i responsabilitats.
- El foment de llaços comunitaris significatius, que canalitzin xarxes de solidaritat i fraternitat. La ciutat no és una successió d'espais urbanitzats; és el conjunt de processos que converteixen aquests espais en llocs on es construeixen vincles emocionals, memòries i anhels compartits.

ACCIONS CONJUNTES CONTRA LA POBRESA I L'EXCLUSIÓ SOCIAL 2010

Al llarg del 2010, Any Europeu de lluita contra la Pobresa i l'Exclusió, l'Ajuntament i les Entitats Socials, en el marc de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva, es comprometen a realitzar les següents accions conjuntes:

1. XARXES D'ACCIÓ CONTRA L'EXCLUSIÓ SOCIAL

Xarxa d'Atenció a Persones Sense Sostre

Les 25 organitzacions socials que la integren tenen el compromís de sumar esforços per tal d'acompanyar les persones en situació d'exclusió residencial intensa en el seu procés de recuperació de la màxima autonomia personal i els vincles socials. En el decurs de 2010, la previsió de treball conjunt es resumeix en els següents aspectes més destacables:

1. Desenvolupament d'un treball de Diagnosi de la situació de les persones sense llar a Barcelona (tant de les que es troben al carrer com de les que són ateses als centres d'atenció), que permeti orientar millor les actuacions d'atenció a la ciutat.
2. Intervenció en l'àmbit de la salut mental en relació al col·lectiu de persones sense sostre. A partir de les propostes d'actuació recollides en una jornada realitzada el 2009, "Salut mental i persones sense sostre", enguany el conjunt d'operadors de la Xarxa s'han compromès a acordar estratègies d'atenció que tractin aquesta problemàtica.
3. Elaboració del Catàleg de serveis de la Xarxa d'Atenció a Persones sense Sostre de Barcelona. Desenvolupament d'una eina virtual per a consultes via Internet sobre la tipologia de recursos i serveis d'atenció existents a la ciutat, que estarà operativa el segon semestre de 2010.
4. Organització d'unes Jornades on divulgar els resultats de les accions realitzades des de la Xarxa, amb l'objectiu de treballar per aplegar a l'entorn de 400 participants.

Xarxa d'empreses amb projectes de responsabilitat social

Hi participen empreses compromeses amb projectes de responsabilitat social que col·laboren amb entitats d'iniciativa social, mitjançant la mediació de l'Ajuntament de Barcelona.

5. El compromís 2010 es concreta en arribar a un total de 30 empreses amb projectes de responsabilitat social a la ciutat, coordinades amb l'activitat de les organitzacions socials vinculades a l'Acord Ciutadà.

Xarxa d'Inserció Sociolaboral

Amb 49 organitzacions que hi estan vinculades, aquesta xarxa neix de la col·laboració entre els àmbits municipals d'Acció Social i Barcelona Activa, i els agents socials que treballen per a l'ocupació de persones en situació de vulnerabilitat. Els seus objectius són: i) impulsar un espai de treball des del qual definir models d'intervenció envers la inserció laboral de les persones amb més dificultats; ii) compartir el coneixement, identificar bones pràctiques i impulsar accions innovadores; iii) amplificar i optimitzar la capacitat dels recursos existents en el conjunt de la Xarxa.

6. En tant que projecte compartit per la Xarxa, destaca el Portal de Recursos d'Inserció Sociolaboral, que està previst que funcioni plenament de cara al segon semestre de 2010. Aquest portal suposarà l'ordenació, la publicació i l'accessibilitat de tota la informació disponible en matèria de recursos d'inserció sociolaboral, i el seu encaix en una estratègia de ciutat orientada a la superació de l'exclusió vinculada a l'ocupació.
7. Un altre projecte clau de la Xarxa per al 2010 és la participació de la Federació d'Empreses d'Inserció i de la Federació de Centres Especials de Treball en la Comissió Mixta de seguiment del Programa de Contractació Socialment Responsable, que es marca com a objectiu assignar 7 milions d'euros de contractació pública per a la integració laboral de persones en risc d'exclusió.

Xarxa de Centres Oberts d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

Composada per 17 entitats, el compromís adquirit en el seu si radica en millorar la capacitat de resposta de la ciutat en atenció socioeducativa per a la infància i l'adolescència en situació de risc social. Cal destacar el fet que avui en dia la Xarxa ofereix més de 1.000 places d'atenció diària en diferents districtes de la ciutat.

8. El producte més important de la Xarxa és el procés de definició de criteris i orientacions per a la configuració del *Model de Centre Obert de Barcelona*, que comprendrà característiques comunes per a tots els operadors de la ciutat, siguin de titularitat municipal o d'iniciativa social. En aquest procés ja s'han efectuat passos decisius: l'elaboració d'una diagnosi compartida sobre la situació dels centres oberts de la ciutat; els monogràfics sobre: el treball amb les famílies; el procés de seguiment individualitzat; el treball conjunt entre els serveis bàsics i els especialitzats. Enguany, el compromís de treball és a l'entorn de "La coordinació i el treball conjunt dels centres oberts amb els serveis socials: corresponsabilitat i complementaritat".

Xarxa d'Acollida i Interculturalitat

Composada per 89 organitzacions, té per objectiu facilitar l'arrelament de les persones nouvingudes a la ciutat. S'organitza amb la voluntat de generar espais compartits d'informació, orientació, assessorament i cobertura de necessitats bàsiques a persones i famílies nouvingudes, especialment d'aquelles que s'instal·len a la ciutat en condicions de fragilitat social i relacional. La Xarxa ha generat també dinàmiques de cooperació a escala territorial: diferents barris i districtes de Barcelona disposen de xarxes d'acollida d'arrel i configuració comunitària que dinamitzen la xarxa de ciutat. Finalment, la Xarxa constitueix una plataforma essencial de col·laboració entre les entitats que treballen en l'àmbit de les persones d'origen immigrant i els serveis socials de l'Ajuntament. Durant aquest anys, els principals compromisos de treball són:

9. Continuar amb l'elaboració de materials d'acollida: **1)** El manual de procediments per a l'atenció professional a persones nouvingudes; **2)** Guia de recursos per a la població nouvinguda (passos a seguir quan una persona arriba a Barcelona); **3)** Guia interna d'entitats d'acollida (dades de contacte i definició d'àmbits d'actuació del conjunt d'operadors de la ciutat); **4)** Material d'estrangeria per al món empresarial (informació sobre contractació i renovació de contractes, entre d'altres); **5)** Mapa d'entitats de formació en llengües. Finalment, enguany es posarà en marxa la WEB de la Xarxa d'Acollida i Interculturalitat.

Xarxa de Famílies Cuidadores

Les seves 10 organitzacions tenen per finalitat avançar en el reconeixement de la tasca que desenvolupen les entitats en el suport a famílies cuidadores que atenen a persones que pateixen malalties vinculades a processos de pèrdua d'autonomia. L'interès d'aquesta xarxa en termes de prevenció de la pobresa consisteix en el cost d'oportunitat –en sentit social i econòmic– que suposa per a les famílies cuidadores fer-se càrrec de persones amb necessitats intensives d'atenció. El seu pla de treball més immediat planteja l'anàlisi de l'estat de salut de les persones cuidadores i l'elaboració de guies o catàlegs de recursos disponibles per a les mateixes. En aquest sentit, el 2009 es realitzà i presentà l'informe "La salut dels qui conviuen amb persones que tenen necessitats especials d'atenció o dependència a Barcelona". Aquest informe marca la pauta de treball de 2010, definida per la prioritització de les següents accions:

10. La definició de noves mesures per a la conciliació entre els món laborals i de la família, específicament per a famílies amb persones dependents i infants amb malalties greus.
11. L'elaboració d'una guia d'entitats que agrupen a persones cuidadores i la convocatòria d'una jornada de treball amb professionals de serveis socials i de salut per orientar les tasques de cura de les persones cuidadores.

A banda d'aquestes sis xarxes en funcionament, cal esmentar que en la Jornada Anual de l'Acord Ciutadà per a una Barcelona Inclusiva de 2009 s'acordà la constitució de dues noves xarxes d'acció que han de començar a operar formalment en els pròxims mesos: la Xarxa **d'Habitatges d'Inclusió de Barcelona** i la **Xarxa de Cultura per a la Inclusió**. En aquests moments, estan participades per 15 organitzacions cadascuna i estan gestant les seves primeres apostes programàtiques.

Xarxa d'Habitatges d'Inclusió de Barcelona

La posada en marxa d'aquesta xarxa parteix de la base de l'existència d'un important nombre d'entitats socials dedicades a la inclusió residencial i que gestionen habitatges per atendre a persones i famílies en situació o risc d'exclusió residencial (a la ciutat existeixen unes 50 entitats que gestionen un total de 245 habitatges destinats a l'atenció de diferents col·lectius en situació d'exclusió social). La voluntat dels operadors integrants de la Xarxa és conformar-se en un espai de coordinació de les polítiques socials i d'habitatge que proporcioni una visió global dels recursos residencials a la ciutat i fomenti la complementarietat i l'acció conjunta entre el sector públic i els agents socials. D'acord amb això, alguns dels objectius que la Xarxa concretarà enguany són:

12. La definició de les diferents tipologies d'habitatges d'inclusió, quant a les característiques dels col·lectius als quals s'adrecen i a les diferents metodologies d'intervenció.
13. La concreció d'un paquet d'indicadors conjunts de dades d'actuació que doni compte tant de recursos municipals com d'iniciativa social.
14. L'elaboració d'un catàleg de serveis del conjunt d'operadors i, per tant, la coordinació de tots els actors implicats en la Xarxa en una acció conjunta de ciutat.

Xarxa de Cultura per a la Inclusió Social

Té per objectiu fonamental escometre les desigualtats d'accés al capital cultural i educatiu, i repescar la dimensió social de la cultura en tant que mecanisme generador de ciutadania. D'acord amb aquest objectiu, els operadors que actuen com a motors de constitució de la xarxa provenen, fonamentalment, de l'àmbit cultural que disposen de pràctiques d'inclusió; o entitats de caire social que realitzen pràctiques culturals en tant que eines d'intervenció en inclusió. D'acord amb això, els objectius immediats de la Xarxa són:

15. Aprofundir en el coneixement del vinclle entre la cultura i l'àmbit d'intervenció social, així com donar projecció i visibilitat a les iniciatives d'aquesta mena que ja existeixen
16. Dur a terme projectes i accions concretes que tinguin com a finalitat millorar l'accessibilitat de les persones en risc d'exclusió social als equipaments i serveis culturals de la ciutat, enfortir les pràctiques culturals de proximitat, potenciar les capacitats de creació de les persones en situació de vulnerabilitat, i donar suport a les activitats culturals que realitzin les entitats orientades a la inclusió social.

2. XARXES INTERNACIONALS PER LA INCLUSIÓ

Des de l'any 2006, l'Àrea d'Acció Social i Ciutadania ha estat desenvolupant una línia de cooperació amb altres ciutats i operadors socials del món que respon a dos objectius molt estretament relacionats: d'una banda, la promoció de polítiques locals innovadores d'inclusió social; d'altra, l'impuls d'una democràcia local de qualitat, amb una potent arrel cívica. Així, la nostra ciutat manté una molt activa presència en la més important organització municipalista mundial, Ciutats i Governos Locals Units (CGLU), i *presideix la Comissió d'Inclusió Social i Democràcia Participativa (CISDP)*, integrada per una setantena de ciutats d'Àfrica, Àsia, Europa, Amèrica Llatina i Orient Mitjà. D'altra banda, es treballa decididament en el marc de la principal xarxa europea de polítiques socials, el Fòrum d'Asser Socials d'EUROCITIES. La programació d'activitat per al període 2010-2011 conté com a principals fites:

17. La posada en marxa, en el marc de la Comissió d'Inclusió Social i Democràcia Participativa (CISDP) de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU), d'un Observatori Internacional de Polítiques Públiques d'Inclusió. A finals de 2010 s'hauran presentat i publicat dues recerques molt importants per promoure i difondre les polítiques socials locals: **1)** "Polítiques d'inclusió social i democràcia participativa a les ciutats. Bases teòriques i anàlisi de casos significatius"; **2)** Recerca internacional de "50 polítiques innovadores d'inclusió social".
18. Pel que fa a EUROCITIES, es mantindrà el treball en el Fòrum d'Asser Socials, vinculat a les accions de l'Any Europeu de lluita contra la pobresa i l'exclusió, i l'aportació en la definició de metodologies d'intervenció ens els Grups de Treball de Persones sense Sostre i d'Inclusió Social. Pel que fa al primer grup, els treballs realitzats amb diverses ciutats europees han donat com a resultat la publicació del document "Bona pràctica en l'atenció a les persones sense sostre", que es difondrà abundantment durant aquest any. També en el marc d'EUROCITIES, Barcelona participarà aquest any 2010, per mitjà de l'IMD, en el nucli fundacional del Grup de Treball de Ciutats Accessibles.
19. En el marc del Programa CIUDAD "Cooperació en Desenvolupament Urbà i Diàleg" (Oficina de Cooperació EuropeAID), Barcelona lidera un projecte d'intervenció comunitària orientada a l'atenció i la promoció socials en dues ciutats del Marroc, Tànger i Fes, i una del Líban, Ghobayré. Un consorci format per l'Ajuntament de Barcelona, l'Ajuntament de Fes, l'Ajuntament de Ghobayré, la Universitat de Saint Joseff (Líban), l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP, Barcelona) i l'entitat IBN Batuta de Tànger desenvoluparan un model d'intervenció comunitària per a les tres ciutats esmentades i concretaran projectes pilot en salut comunitària, atenció i promoció socials, i gestió de la diversitat cultural.

3. PROJECTES SINGULARS ARTICULATS EN XARXA

L'Ajuntament i diverses entitats socials es comprometen a desplegar, al llarg del 2010, un **Decàleg de Projectes Singulars per la Inclusió Social** articulats en xarxa. Són projectes específics, els quals però requereixen acords de col·laboració que van més enllà d'una sola entitat, cal la implicació de múltiples agents que treballen amb formes de coordinació en xarxa per tal de tirar-los endavant. Són projectes orientats a l'acció contra la pobresa i l'exclusió i se situen sota el paraigua de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva.

Cobertura de necessitats bàsiques

20. Banc dels Aliments. La Fundació Banc dels Aliments i l'Ajuntament col·laboren per tal d'establir un circuit d'alimentació solidària a la ciutat articulats per la distribució social d'excedents alimentaris procedents d'empreses i mercats, de donacions particulars i dels fons de la UE. Durant el 2010, el marc fixat pels convenis de l'Ajuntament i de Mercabarna amb el Banc dels Aliments, situen com a prioritats: **a) millorar els circuits territorials de captació i distribució social d'aliments;** **b) proveir aliment fresc a entitats socials que atenen a persones en situació de pobresa.**

21. Banc de Productes no Alimentaris. Es tracta d'un servei promogut a partir de la col·laboració entre l'Ajuntament, l'Associació Cívica La Nau i la Fundació IRES. Aquest Banc gestiona diferents productes de primera necessitat (com ara els de neteja de la llar o d'higiene personal) procedents del mecenatge que realitzen les empreses compromeses amb projectes de responsabilitat social. El compromís 2010 passa per arribar a **70 empreses que aportin els seus excedents per tal que siguin distribuïts a més de 150 entitats socials** membres de l'Acord Ciutadà. **Es preveu arribar a distribuir 600 tones de productes.**

Lluita contra l'atur

22. Creació de llocs de treball per mitjà del suport financer amb Micro crèdits, a través d'Acció Solidària contra l'Atur, sense interès als emprenedors que aportin un pla de micro empresa. Pla que pot ser elaborat per Barcelona Activa o per la mateixa Fundació Acció Solidària contra l'Atur, i que té com a singularitat l'acompanyament del projecte per mitjà d'un mentor. Es compta també amb convenis de col·laboració amb empreses d'inserció, Ara Coop, i les administracions públiques.

Acció comunitària

- 23. Bancs del temps.** Són espais d'intercanvi inserits en la lògica de la solidaritat comunitària i, per tant, de la inclusió social i relacional. Les persones ofereixen el seu temps tot fent determinats serveis a canvi del temps d'altres persones. L'objectiu per al 2010 és arribar als 10 Bancs del Temps a Barcelona, en el marc de convenis de col·laboració entre l'Ajuntament i les entitats. Aquests 10 Bancs han d'arribar a agrupar al voltant de 1.500 persones directament implicades en les estratègies d'intercanvi.
- 24. Comunitats Autofinançades (CAF).** L'Associació CAF promou organitzacions comunitàries que faciliten a persones socialment vulnerables l'accés a serveis de microfinances (petits crèdits personals d'una mitjana de 350 euros). Els i les participants d'una CAF són alhora prestataris i sol·licitants de petits crèdits destinats a sufragar determinades despeses, la majoria de vegades vinculades a les necessitats de la vida quotidiana. Actualment a Barcelona funcionen 6 comunitats. El conveni 2010 entre l'Ajuntament i l'Associació CAF té per objectiu estendre a tots els Districtes el model de comunitats autofinançades. De manera immediata, el compromís es crear 5 noves comunitats i fer-ne el seguiment.

Infància i adolescència en risc i educació en el lleure

- 25. Associacionisme juvenil i inclusió social.** L'Ajuntament i el CJB (Consell de la Joventut de Barcelona) han signat un conveni amb l'objectiu de definir un circuit d'inclusió entre els serveis socials municipals i l'associacionisme educatiu de cap de setmana. S'ha constituït un grup de treball format per representants del CJB, del col·lectiu d'educadors dels Serveis Socials i dels Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, de l'Institut de Persones amb Discapacitat i del Departament d'Infància i Famílies de la Direcció d'Acció Social de l'Ajuntament, amb l'objectiu de definir un protocol de coordinació, derivació i seguiment a les activitats d'educació en el lleure dels nens i les nenes atesos pels serveis socials. El compromís 2010 és finalitzar la definició del protocol i elaborar un primer recull de bones pràctiques desenvolupades en el territori.
- 26. Educació en el lleure i infància en risc: *Projecte Connecta*.** L'Ajuntament i el Moviment Laic i Progressista (MLP) han signat un conveni orientat a incorporar infants en risc d'exclusió social als centres i activitats d'educació en el lleure agrupats en dues federacions, Esplais Catalans (Esplac) i Acció Escolta de Catalunya. A tal efecte, s'ha creat un circuit de relació entre els Centres de Serveis Socials, els Equips d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, els Centres Oberts i les associacions de lleure implicades. *La prova pilot d'aquest projecte s'ha estat efectuant amb èxit en els districtes d'Horta-Guinardó i Sant Martí.* Al llarg del 2010, el compromís és dur a terme la progressiva extensió del Projecte Connecta a tots els districtes de la ciutat.

Alfabetització i capacitat digital

- 27. Programa d'Aules Informàtiques de la Gent Gran.** Programa conveniat entre l'Ajuntament i la Fundació La Caixa que té per objectiu equipar els Casals Municipals de Gent Gran amb Aules Informatitzades i amb serveis i cursos d'accés de les persones grans a les TIC i d'alfabetització digital. Al llarg del període 2010-2011 el compromís és l'establert al conveni actualment vigent: passar de 10 a 19 Aules Informàtiques en Casals i Espais de Gent Gran.
- 28. Programa Shere Rom.** Programa conveniat entre l'Ajuntament i la UAB per mitjà del Grup de Recerca DEHISI, amb la finalitat de desenvolupar una intervenció socioeducativa fonamentada en l'ús de les TIC per part d'infants, adolescents i joves gitanos de Barcelona. L'actuació consisteix en la creació de comunitats d'aprenentatge per mitjà d'eines digitals en col·laboració amb les associacions gitanes de Barcelona. Actualment el programa funciona al Bon Pastor i a Gràcia. L'objectiu del 2010 és ampliar i consolidar les activitats a aquests dos barris i estendre el programa a les comunitats gitanes d'Hostafrancs i del Raval.

Cultura per a la inclusió social

- 29. L'Auditori apropa.** Projecte conveniat entre l'Ajuntament, la Generalitat i la Fundació de l'Auditori. L'objectiu és facilitar l'accés a la programació de concerts per a les persones en risc o en situació d'exclusió, com un instrument més per a la seva plena integració social. L'accés es realitzarà per mitjà d'un circuit acordat entre l'Auditori, els Serveis Socials Bàsics de l'Ajuntament i les entitats de l'Acord Ciutadà. El compromís per al 2010 és oferir 8.000 places en el marc de 240 concerts.
- 30. Programa d'Activitats Culturals d'Acció Social (PACAS).** Programa conveniat entre l'Ajuntament i l'Associació Djs contra la Fam, amb l'objectiu de promoure la creació artística entre persones vulnerables. S'imparteixen tallers professionals gratuïts (de producció de so, il·lustració i pintura, fotografia documental, dansa i teatre entre d'altres) en el marc d'entitats que treballen amb col·lectius de persones en risc d'exclusió. El compromís per al 2010 és completar 10 tallers formatius per a joves en risc en col·laboració amb Centres Oberts i equipaments de barri. D'altra banda, el 2010 es reeditarà, promogut també per Djs Contra la Fam, el *Festival Solidari de Música Electrònica*, amb l'objectiu de recollir fons per entitats de l'Acord Ciutadà que atenen persones vulnerables.

4. ACCIÓ COMUNITÀRIA PER LA INCLUSIÓ SOCIAL

L'objectiu de l'acció comunitària és transformar i construir ciutadania. Transformar, és a dir, identificar necessitats, potencials i expectatives, i desplegar els projectes d'acció que calguin per tal d'assolir resultats de millora social. Però sempre a través de processos cooperatius i de construcció de vincles solidaris en l'àmbit comunitari. L'acció comunitària ofereix, per tant, un ventall d'oportunitats per bastir -des de dinàmiques de barri i quotidianitat- *projectes de col·laboració entre els serveis públics de proximitat i el teixit social i veïnal*, amb l'objectiu de lluitar contra l'exclusió i generar processos i condicions d'inclusió.

A Barcelona existeix un ampli conjunt d'accions comunitàries, la majoria d'aquestes directament vinculades a lluitar contra situacions materials o emocionals de pobresa i fragilitat, i a construir espais d'inclusió social i relacional. Les podem classificar en tres grans tipologies: **a) plans comunitaris** i projectes que es desenvolupen en el marc dels plans, o impulsats des dels centres de serveis socials; **b) accions comunitàries d'intercanvi** (bancs del temps i solidaris, mercats i xarxes d'intercanvi de bens o coneixements, i cooperatives de consum agroecològic); **c) accions comunitàries de solidaritat** (programes de voluntariat social i de bon veïnatge). A banda, cal destacar el treball del voluntariat social organitzat en el marc de les entitats socials de la ciutat, que compta amb el suport de la Federació Catalana de Voluntariat Social.

El quadre següent sintetitza els objectius 2010 pel que fa al nombre d'accions:

- **Compromís de ciutat:** desenvolupar al llarg del 2010 un mínim de 135 projectes i accions comunitàries d'intercanvi i solidaritat vinculades a objectius d'inclusió social i relacional.
- **Compromisos territorials:** realitzar entre 5 i 20 projectes i accions comunitàries per districte, amb un nombre mínim de referència en funció de la realitat de partida de cada territori.

Projectes i Accions comunitàries d'Inclusió Social per Districtes

	Projectes Comunitaris	Accions Comunitàries d'Intercanvi	Accions Comunitàries de Solidaritat	Total
Ciutat Vella	9	7	4	20
Eixample	4	6	1	11
Sants-Montjuïc	5	5	3	13
Les Corts	3	1	1	5
Sarrià-Sant Gervasi	3	3	1	7
Gràcia	6	10	2	8
Horta-Guinardó	5	3	3	11
Nou Barris	13	2	4	19
Sant Andreu	7	3	1	11
Sant Martí	9	6	3	18
Total	64	46	25	135

5. PROJECTES D'ENTITATS SOCIALS AMB SUPORT MUNICIPAL

Les entitats socials desenvolupen una gran quantitat de projectes d'acció contra la pobresa i l'exclusió a Barcelona. Un nombre considerable d'aquests projectes compten amb el suport de l'Ajuntament, establint-se, d'aquesta manera, un altre espai de col·laboració per una ciutat més inclusiva. Existeixen tres tipologies de cooperació basades en el suport públic a les entitats. Totes elles suposen l'aportació de recursos i la definició d'objectius compartits.

- Subvencions per al desenvolupament de projectes d'acció per la inclusió social.
- Acords de cooperació per mitjà de convenis. Suposen un alt grau de compromís mutu sobre finançament, objectius i avaluació dels projectes per a la inclusió.
- Acords de col·laboració per mitjà de concerts. Suposen la contractació per part de l'Ajuntament de places o serveis de titularitat social, en un marc compartit de polítiques d'inclusió.

Compromisos 2010

- Al llarg del 2010, l'Ajuntament hi destinarà 6.785.066 euros al suport d'un total de 193 projectes socials per mitjà de concerts, convenis i subvencions.
- Els compromisos 2010 suposen 12 nous convenis d'inclusió, donant acompliment al Programa d'Acció contra la Pobresa, que fixa 10 nous convenis per any.

Compromisos 2010

	Aportació municipal	Entitats amb suport
- Subvencions a entitats socials	398.027,53	116
- Convenis amb entitats socials	3.796.709,90	71
- Concerts amb entitats socials	2.590.329,10	6
Total	6.785.066,43	193

Evolució 2008-2010

	2008	2009	2010
Recursos municipals	6.022.834,88	6.255.440,14	6.785.066,43
Entitats amb suport	167	181	193

SÍNTESI

Al llarg del 2010, Any Europeu de Lluita contra la Pobresa i l'Exclusió Social, l'Ajuntament i les entitats socials enforteixen el seu compromís de treball conjunt en el marc de l'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva. Aquest compromís es concreta en un catàleg d'accions compartides configurat per:

- **30 Programes conjunts en el marc de Xarxes Locals i Internacionals per la inclusió**
- **135 Accions Comunitàries d'Intercanvi i Solidaritat**
- **193 Projectes socials de lluita contra l'exclusió amb suport municipal**